

49. Il-Kap tal-Oppożizzjoni, l-Onor Eddie Fenech Adami, ippropona -

Billi l-Gvern, fid-diskors tal-President fil-ftuħ ta' dan il-Parlament iddikjara li huwa se jzomm il-wegħda elettorali tal-Partit Laburista li fi żmien sitt xhur mid-data ta' l-elezzjoni kien sejjer ineħhi l-liġi tal-VAT;

U billi f'Jannar 1997 giet ippubblikata *White Paper* li tat indikazzjoni ġenerali ta' kif se tinbidel il-Liġi tal-VAT u mill-istess dokument jirriżulta li l-proposti tal-Gvern huma fis-sens li:

- (a) tibqa' l-ħtieġa li kull operatur ekonomiku jiġi reġistrat bħala tali;
- (b) jibqgħu jingħataw riċevuti jew kont fiskali;
- (ċ) jibqgħu jiġu ntaxxati s-servizzi permezz tat-taxxa msejha Sisa fuq Servizzi Magħzula b'xi eżenzjonijiet ta' xi servizzi kkunsmati mill-konsumaturi;
- (d) tibqa' tingabar bħal ma hu qiegħed isir issa, 15% taxxa fuq l-importazzjoni, liema taxxa issa se tkun dazju li ma jkunx rifondibbli;
- (e) se tibqa' tingabar taxxa fuq il-valur miżjud fil-proċess tan-negozju permezz tat-taxxa msejha Sisa fuq Prodotti;

U billi din il-Kamra tqis li l-proposti tal-Gvern se jzommu fis-seħħ l-elementi l-aktar importanti ta' sistema ta' taxxa fuq valur miżjud (VAT) filwaqt li jintlaħqu żewġ għanijiet:

1. Li t-taxxa ma tibqax tingabar mill-operaturi żgħar; u
2. Xi servizzi mogħtija lill-konsumatur jiġu eżentati;

U billi l-ewwel għan kien dikjarat ukoll fil-manifest elettorali tal-Partit Nazzjonalista, waqt li t-tieni għan hu deċiżjoni amministrattiva ta' min ifassal il-finanzjament tal-Gvern;

U billi l-Gvern għamel il-konsultazzjonijiet pubbliċi kif ukoll konsultazzjonijiet mhux fil-pubbliku ma' korpi kostitwiti;

U billi l-Oppożizzjoni wkoll għamlet konsultazzjonijiet dwar il-proposti tal-*White Paper* ma' diversi korpi kostitwiti;

U billi mill-konsultazzjonijiet li saru jirriżulta li hemm qbil li:

1. Is-sistema proposta ta' tliet taxxi flok taxxa waħda se toħloq komplikazzjonijiet fin-negozju u għalhekk se jkollha effett negattiv;
2. Is-sistema ta' dazji u taxxi oħra, billi hi *cascading*, jiġifieri li żżid il-*cost* minn stadju għall-ieħor tan-negozju b'margini ta' profitti u taxxi relatati ma' kull stadju, se toħloq *distortions* fl-ekonomija, żidiet ta' prezzijiet għall-konsumatur u tnaqqis fil-kompetittività ta' l-operaturi ekonomiċi;
3. Is-sistema ta' ġbir tat-taxxi se tħalli soġġettività kbira dwar min għandu jhallas it-taxxa u meta għandha tiffallas it-taxxa, u dan se jagħti lok għall-evazzjoni tat-taxxa;

Din il-Kamra tirrakkomanda li l-Gvern, fl-interess nazzjonali;

1. Jagħti kas tal-fehma unanima li f'pajjiżna għandu jkollna kunsens nazzjonali fuq sistema ta' taxxa fuq il-konsum;
2. Jilhaq l-iskopijiet imsemmija b'kunsens nazzjonali billi jibdel kif jixraq il-liġi eżistenti.

02.04.1997

Il-Prim Ministru ppropona din l-Emenda:-

“Neħħi l-parti kollha tal-Mozzjoni quddiem din il-Kamra li tiġi wara l-kliem tal-bidu tat-tieni paragrafu "li billi f'Jannar 1997 ġiet pubblikata White Paper li tat indikazzjoni ġenerali ta' kif se tinbidel il-liġi tal-VAT", u žid dan li ġej:-

"DIN IL-KAMRA

TINNOTA b'sodisfazzjon li l-Gvern fuq il-bażi tal-White Paper, mexxa konsultazzjonijiet wiesgħa u utli ma' diversi korpi kostitwiti u professjonali, u skond il-pariri li rċieva, wettaq titjib fil-proposti oriġinali tiegħu ħalli jiżgura li s-sistema l-ġdida ta' dazji u sisa li se tidhol minflok il-VAT, tkun dejjem aktar sempliċi u ġusta;

TAGĦRAF li s-sistema ġdida ta' dazji u sisa se tilhaq sew il-wegħdiet li għamel il-Gvern li jneħħi minn fuq l-operaturi ż-żgħar il-piż li joqogħdu jiġbru huma t-taxxi għall-Gvern, u li jnaqqas il-pressjoni inflazzjonista fil-pajjiż waqt li jeżenta prodotti u servizzi essenzjali minn piż żejjed ta' taxxa fuq il-konsum;

TIFHEM li s-sistema ġdida ta' dazji u sisa, fir-rispett tal-prinċipji tal-moralita' fiskali, se tħaffef mill-ispiża żejda li l-VAT imponiet fuq l-oqsma ewlenin ta' l-ekonomija tagħna, bħat-turiżmu, il-biedja, in-negozju ż-żgħir u l-manifattura lokali, u għaldaqstant għandha tgħin biex tregġa' lura t-tnaqqis fir-rata ta' tkabbir ekonomiku li s-sistema tal-VAT gabet magħha fl-aħħar sentejn u nofs;

TINNOTA li permezz tas-sistema ta' dazji u sisa li l-Gvern qed jipproponi, se jkunu tqiegħdu l-pedamenti għat-twettiq, matul is-snin li ġejjin, ta' zona ta' kummerċ ħieles bi ftehim ma' l-Unjoni Ewropea;

ISSOSTNI li f'demokrazija moderna, id-deċiżjoni taċ-ċittadini f'elezzjoni ħielsa għandha titqies bħala sovrana, u konsegwentement,

TIKKUNDANNA l-isforzi politiċi irresponsabbli li saru u għadhom isiru, biex il-mandat mill-elettorat Malti għat-tneħħija tal-VAT jiġi mfixkel, kif ukoll l-isforzi politiċi li saru u għadhom isiru, ħalli jinżergħu kemm f'Malta u kemm barra, dubji u spekulazzjoni dwar l-ekonomija u t-tmexxija ekonomika tal-pajjiż, u dan bi ħsara għall-interessi taċ-ċittadini, speċjalment dawk li jaħdmu jew jinvestu fl-oqsma tat-turiżmu u tal-manifattura lokali.

GĦALHEKK DIN IL-KAMRA

TIRRIŻOLVI li s-sistema ġdida ta' dazji u sisa li se tidhol minflok il-VAT għandha tiġi implimentata malajr kemm jista' jkun, issa li l-konsultazzjonijiet meħtieġa riesqa lejn it-tmiem tagħhom, u

THEĠĠĠ lill-Gvern biex kemm jista' jkun mingħajr ma jnaqqas il-ħin mid-dibattitu parlamentari meħtieġ, tiġi preżentata u mġoddija l-legislazzjoni għat-tneħħija tal-VAT minn dan il-Parlament sax-xahar ta' Lulju."."

L-Emenda ppreżentata mill-Prim Ministru għaddiet.

Il-Mozzjoni kif emendata, għaddiet.